

Afprøvning og høring 2025

Dåbskommissionen

De tre modeller for dåb og midtvejsrapporten

Nete Helene Enggaard og Karen Marie Leth-Nissen

Disposition

Den nuværende lokale praksis
for dåb i folkekirken

Svar fra afprøvningen af de tre
modeller for dåb

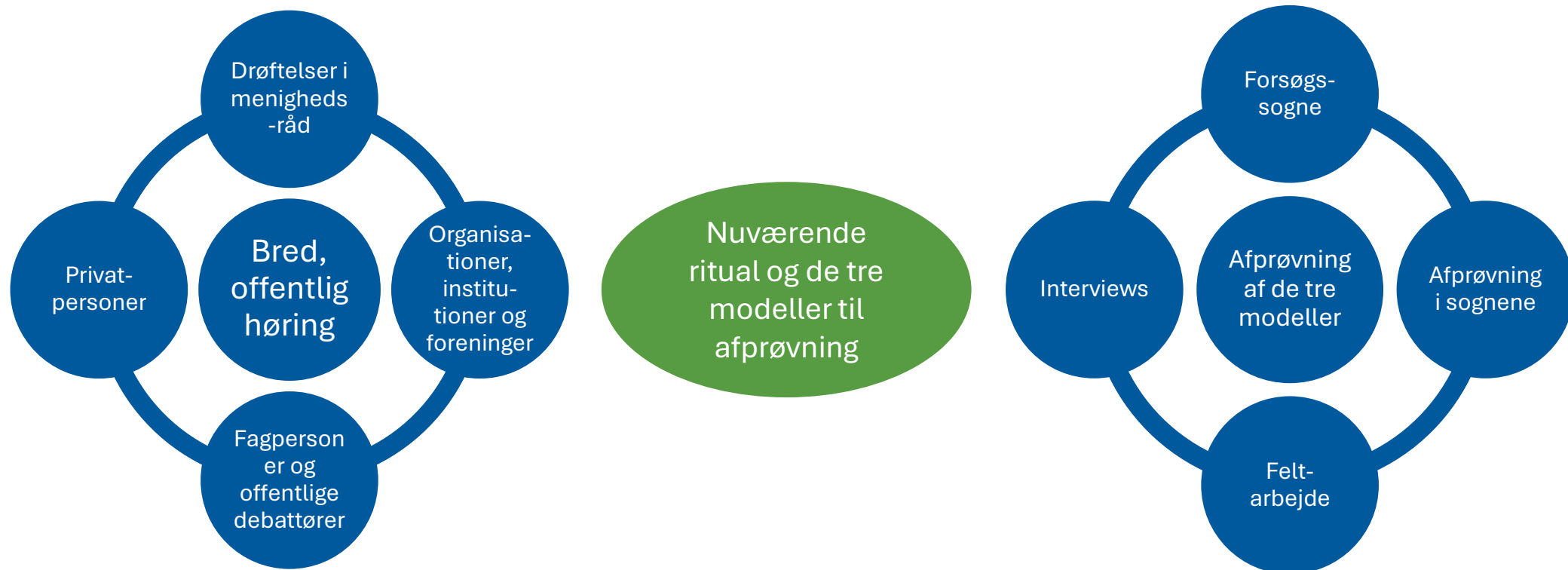
Høringssvar

Opsamling

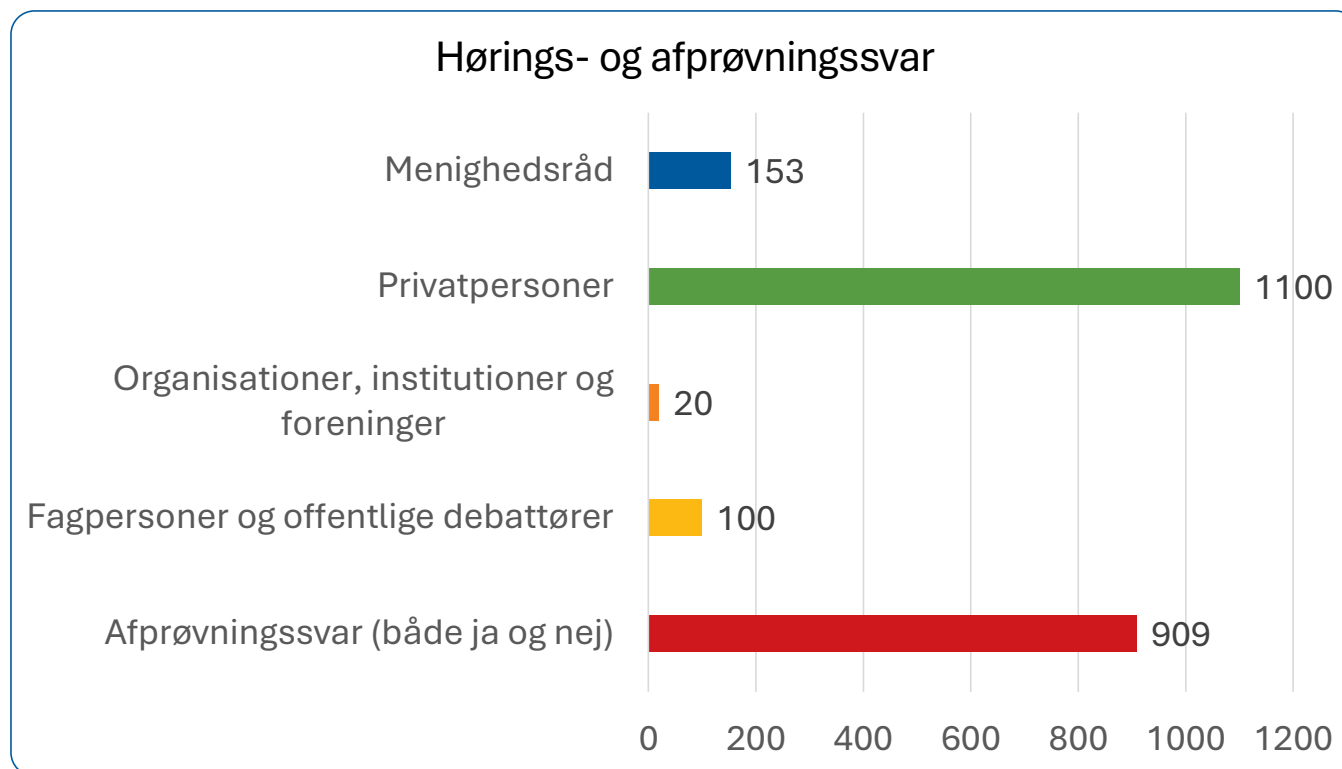
Overblik: indsamling af holdninger og erfaringer

Hørings- og afprøvningssvar

- Høringsskemaet var åbent: 2. april -31. december 2025
- Åbnet 4.550 gange;
1.382 svar med tekst
- Desuden høringssvar direkte til kommissionen
- Afprøvning af de tre modeller fra april til december 2025.
- Afprøvningsskemaet åbent fra november 2025 til 4. januar 2026

Den nuværende lokale praksis for dåb i Folkekirkenes sogne

Viden om lokal praksis: Præsternes svar på sognenes vegne

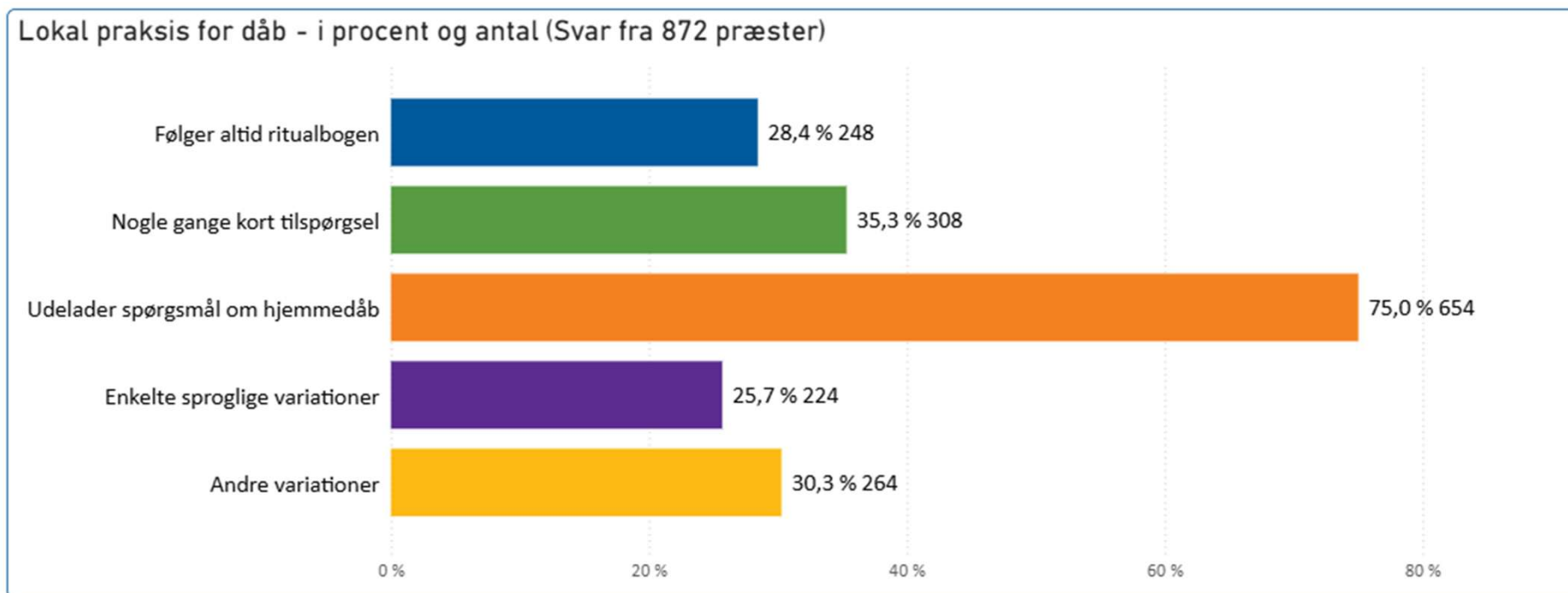

- 909 præster har svaret helt eller delvist på undersøgelsen, og de repræsenterer 1.055 sogne (50 %).
- Viden om lokal praksis er forholdsvis repræsentativ i forhold til hele folkekirken.

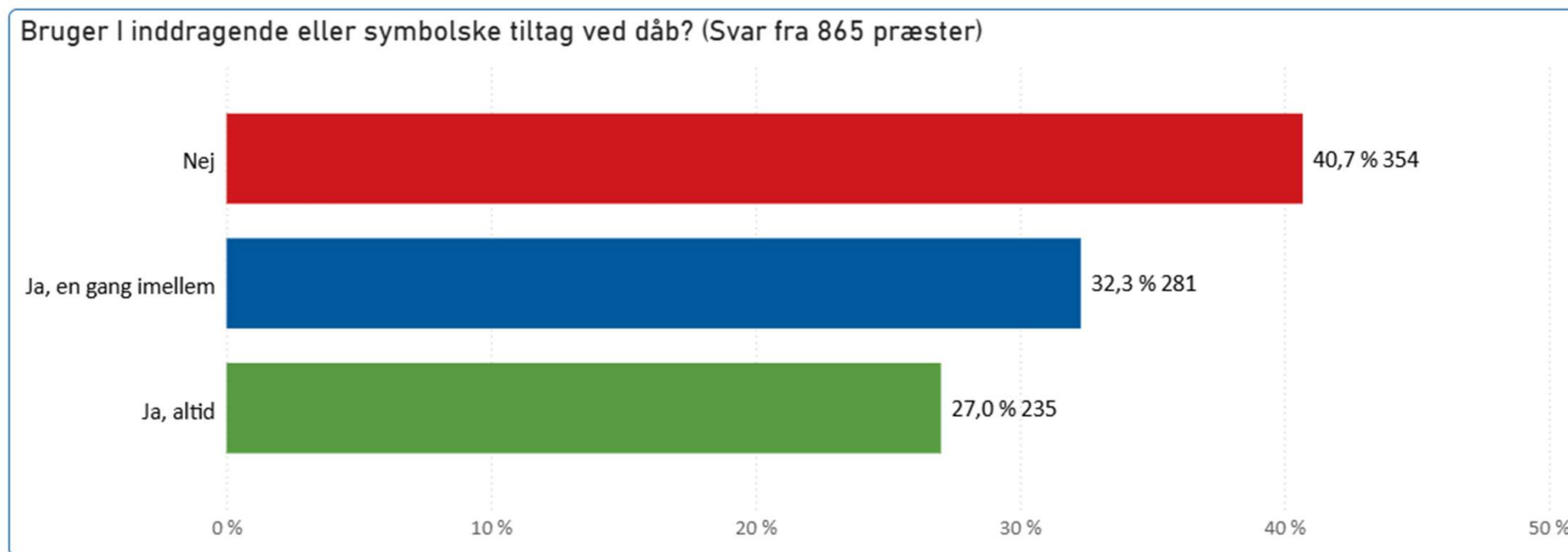
Nuværende lokale praksis for dåb i sognene

28,4 % svarer, at de altid følger ritualbogens anvisninger for dåb. En del af disse har dog også valgt andre svarmuligheder. Samlet set er det 13,3 % af sognene, som anvender ritualbogens anvisninger uden lokale variationer. De kan have fået tilladelse fra biskoppen til at anvende variationer, eller der kan være tale om lokal skik og brug.

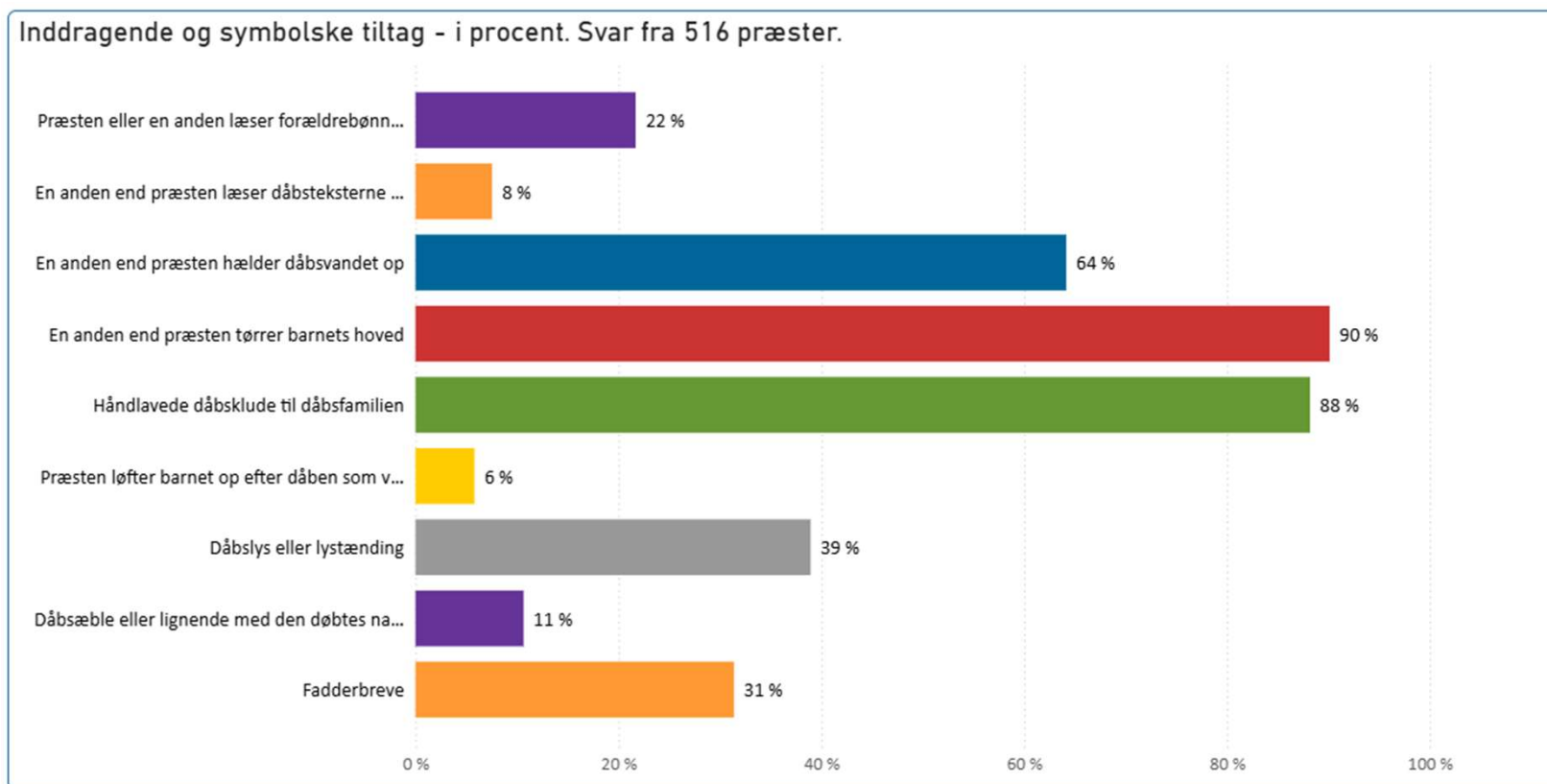

Inddragende og symbolske tiltag i sognene (ja = 59,3 % af svarpræster)

Brug af dåbstiltag blandt 516 præster

Opsamling nuværende praksis for dåb

- Ritualbogens bogstav overfor ritualbogens ånd?
- Tyder på, at lokale variationer af ritualbogens anvisninger for dåb er udbredte i folkekirkenes sogne.
- Tyder også på, at mange tolker ritualbogens anvisninger for dåb som generelle retningslinjer, som kan tilpasses til den lokale kontekst med henblik på at inddrage og delagtiggøre dåbsfamilier, følger og menighed i dåbshandlingen.

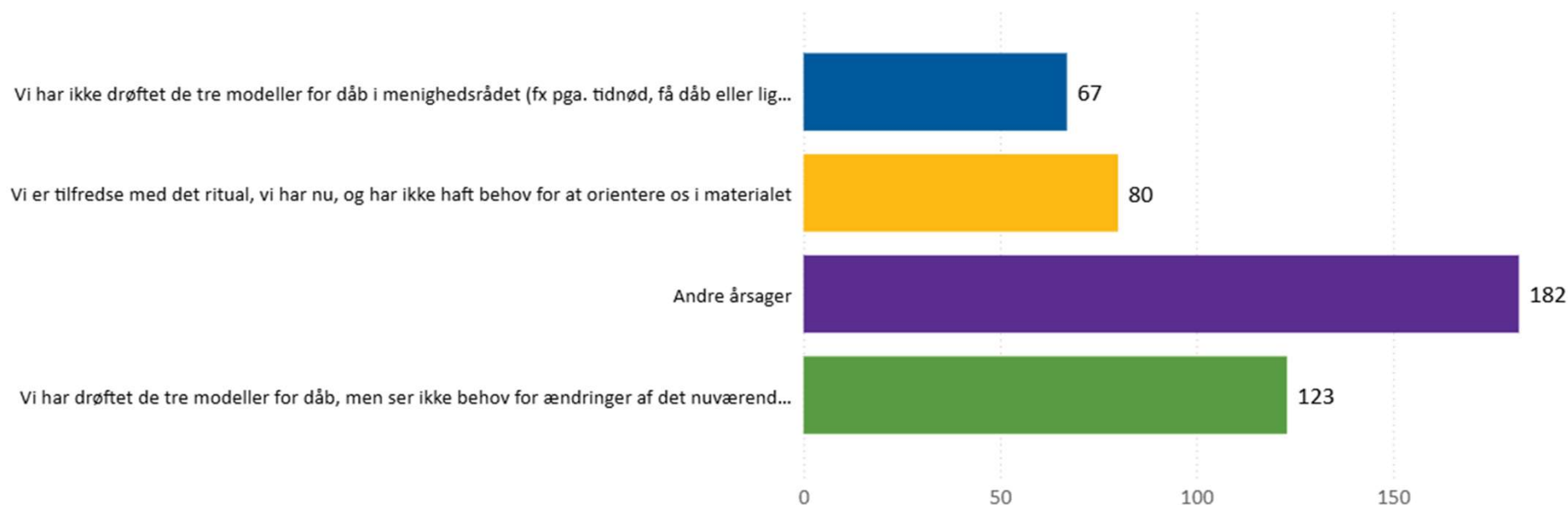
Overblik over afprøvning af de tre modeller for dåb

Fravalg af afprøvning – svar fra 455 præster

Svarer til ca. 20 % af alle præster i folkekirken

Årsager til fravalg af afprøvning (455 præsters svar)

Kort overblik over de tre modeller

Flertallet af præsterne fortæller, at de gik i gang med afprøvningen efter dialog med menighedsrådet.

Model I. En let revision af 1992-ritualet med alternative kollektforslag

Model II. Moderat revision af 1992-ritualet med alternative kollektforslag og valgmuligheder i forhold til tekster

Model III. Nyformuleringer af 1992-ritualet med alternative kollektforslag og valgmuligheder i forhold til tekster .

Omfanget af afprøvningen

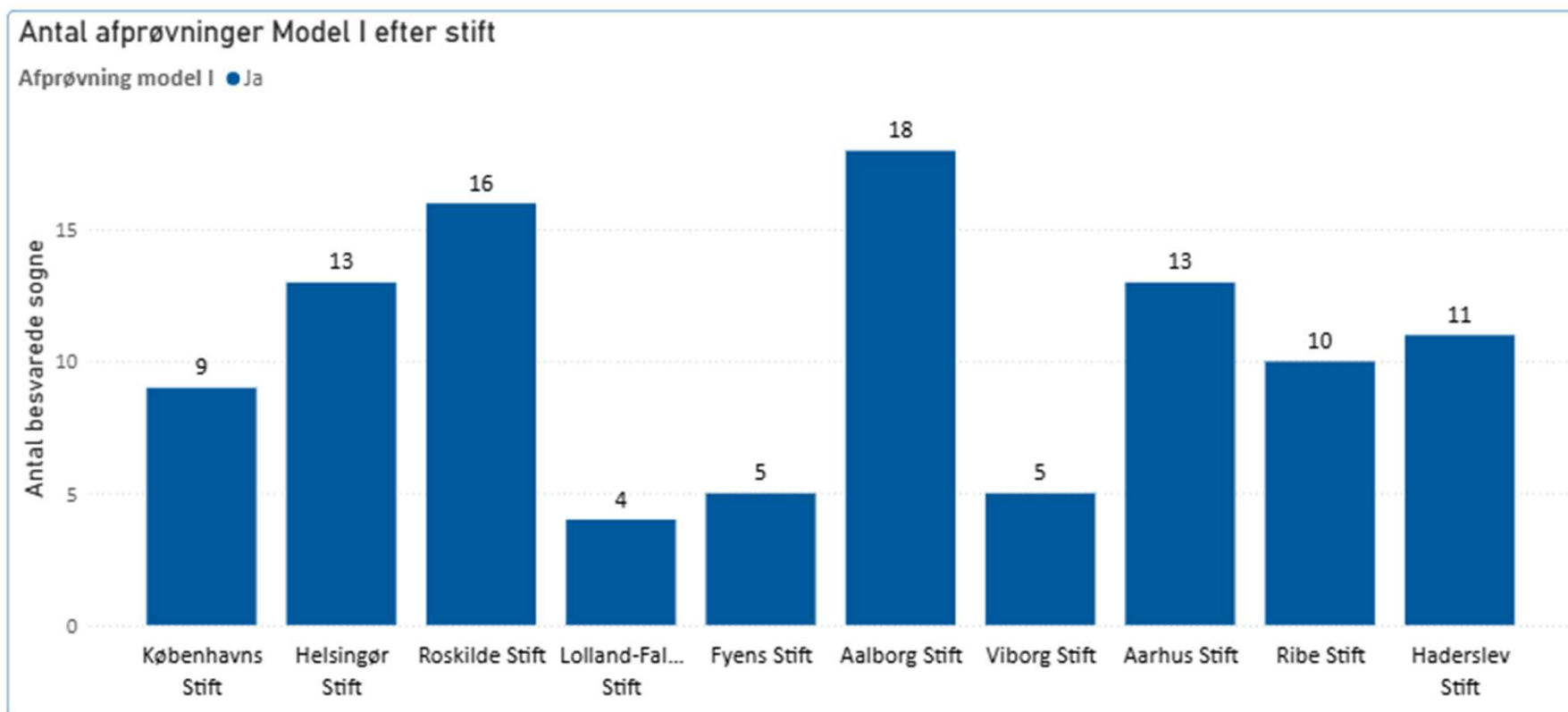
Afprøvningen involverede

- 123 præster for Model I,
- 110 for Model II, og
- 209 for Model III.
- Modellerne blev brugt ca. 2.600 gange, hvilket skaber et solidt empirisk grundlag for vurderingerne.
- Model I, II og III er afprøvet på tværs af geografi og stifter.
- Vi ser afprøvning af både Model I, II og III i små og store sogne, på landet, i forstaden og i byen.

Afprøvning Model I - stifter

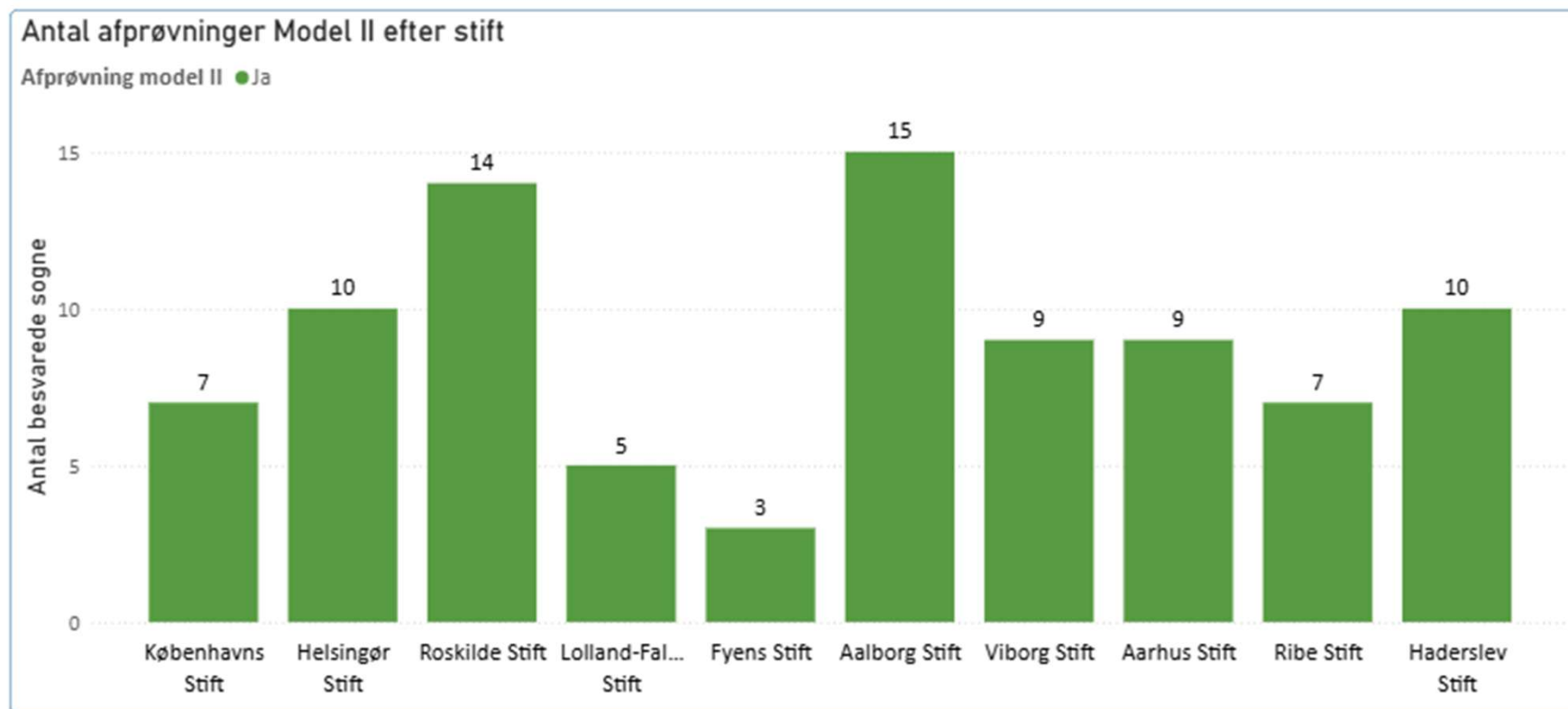
Model I – nænsom revision (123 præster)

“Det fungerede godt. Jeg er glad for, at man har holdt sig så tæt op ad det nuværende ritual. Det er et godt ritual, så jeg syntes på mange måder, det bare er godt at få det sprogligt opdateret”.

- Størstedelen af de præster, der kommenterer modellen som helhed, vurderer, at den fungerer godt, fint eller tilfredsstillende.
- Kvaliteten ved Model I er ifølge mange, at den fastholder ritualets struktur og centrale formuleringer, samtidig med at sproget enkelte steder er blevet mere “mundret” og “opdateret”.
- Sognene har truffet forholdsvis traditionelle valg, og fx valgt kollekt A (den nænsomt reviderede nuværende takkekollekt).
- Kun en mindre gruppe præster efterlyser mere fornyelse — eller omvendt: færre ændringer.

Afprøvning Model II - stifter

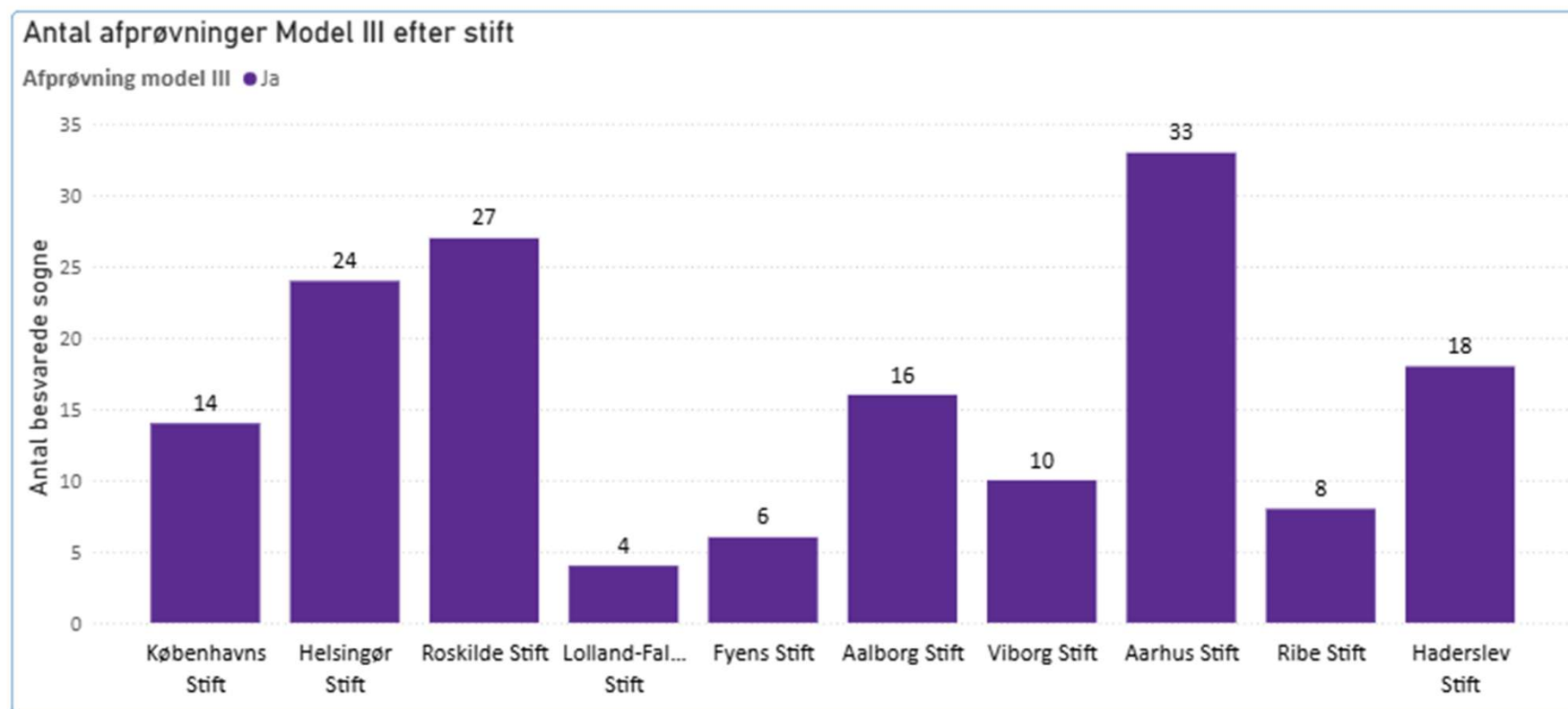
Model II - moderat revision (110 præster)

- Mange oplever, at ritualet “fungerede godt” som helhed.
- Flere fremhæver, at Model II bevarer en høj grad af genkendelighed i struktur og indhold samtidig med, at sproget virker mere nutidigt og vedkommende.
- Den større valgfrihed gør det muligt at forme ritualet efter konteksten.
- Flertallet har anvendt kort tilspørgsel og afprøvet forslag til fx nye kollekter, tekstlæsninger og en ny dåbsbekræftelse.

“Genkendeligt i indhold og samtidig mere nutidigt”.

Afprøvning Model III - stifter

Model III – nyformuleringer (209 præster)

- Størsteparten er positive overfor modellen som helhed. Den er fleksibel og kan tilpasses til fx antal dåb, gudstjenestetype eller dåbsalder.
- Sproget beskrives som mere nutidigt og erfaringsnært.
- De nye kollekter opleves som poetiske og forståelige og ”passer bedre” med nogle præsters eget dåbssyn og harmonerer typisk med dåbsforældrenes opfattelse af dåben.
- Generelt er hele paletten af valgmuligheder taget i brug i sognene (kollekter, tekster, dåbsbekræftelse og placering af Fadervor).

”Model III giver bedre forudsætninger for at forstå, hvad dåben er, uden at gå på kompromis med dåbens betydning”.

Opsummering af afprøvningen

- Alle tre modeller vurderes - i forskellig grad – som velfungerende.
- På tværs af de tre modeller er der opbakning til grundideen om ét fælles, autoriseret dåbsritual for hele folkekirken.
- Omvendt er der forskelligt syn på, hvor stor en eventuel ændring bør være, og hvordan balancen mellem tradition og samtid bør se ud.

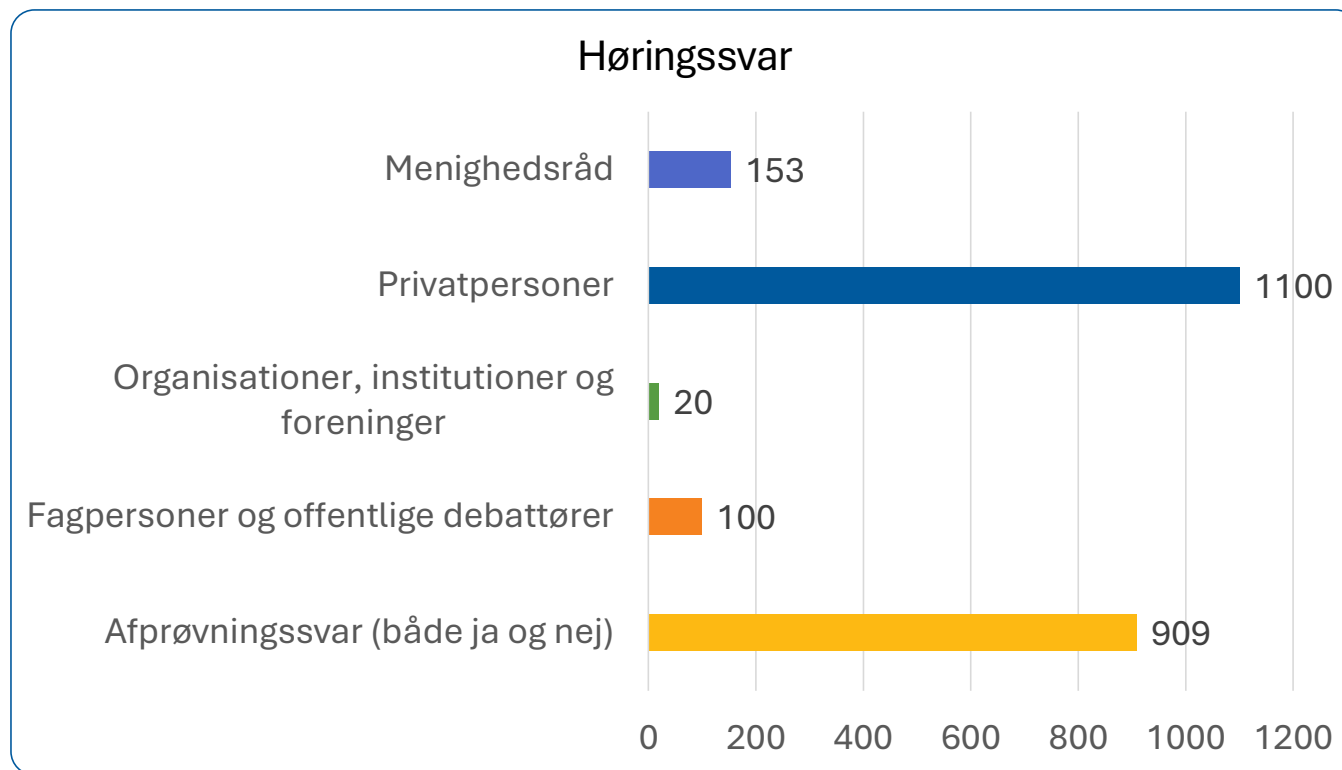

Høringssvarene

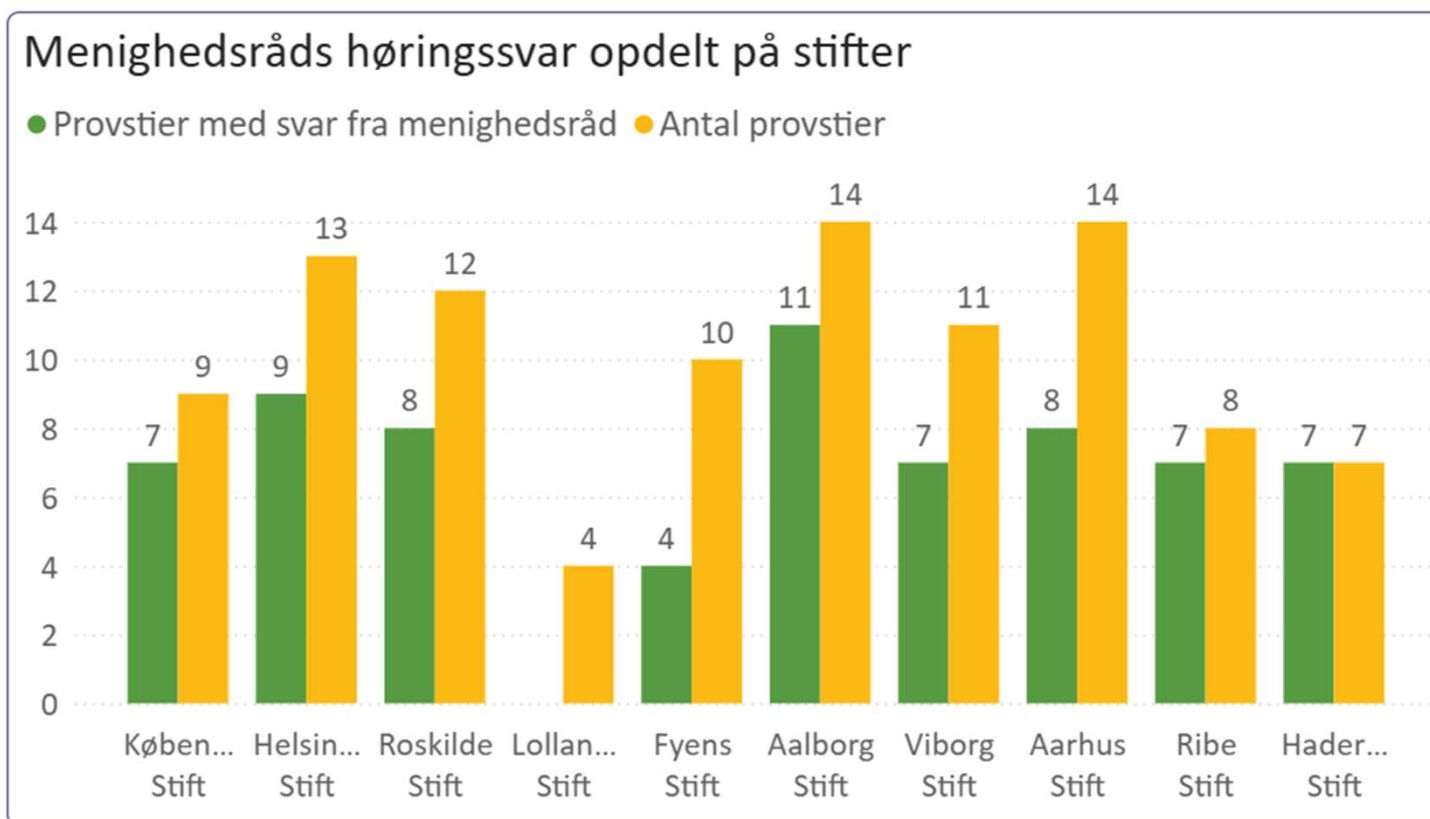
Hørings- og afprøvningssvar

Høringsmaterialet er bredt og nuanceret, og fanger mange forskellige stemmer ind fra hele den brede folkekirke.

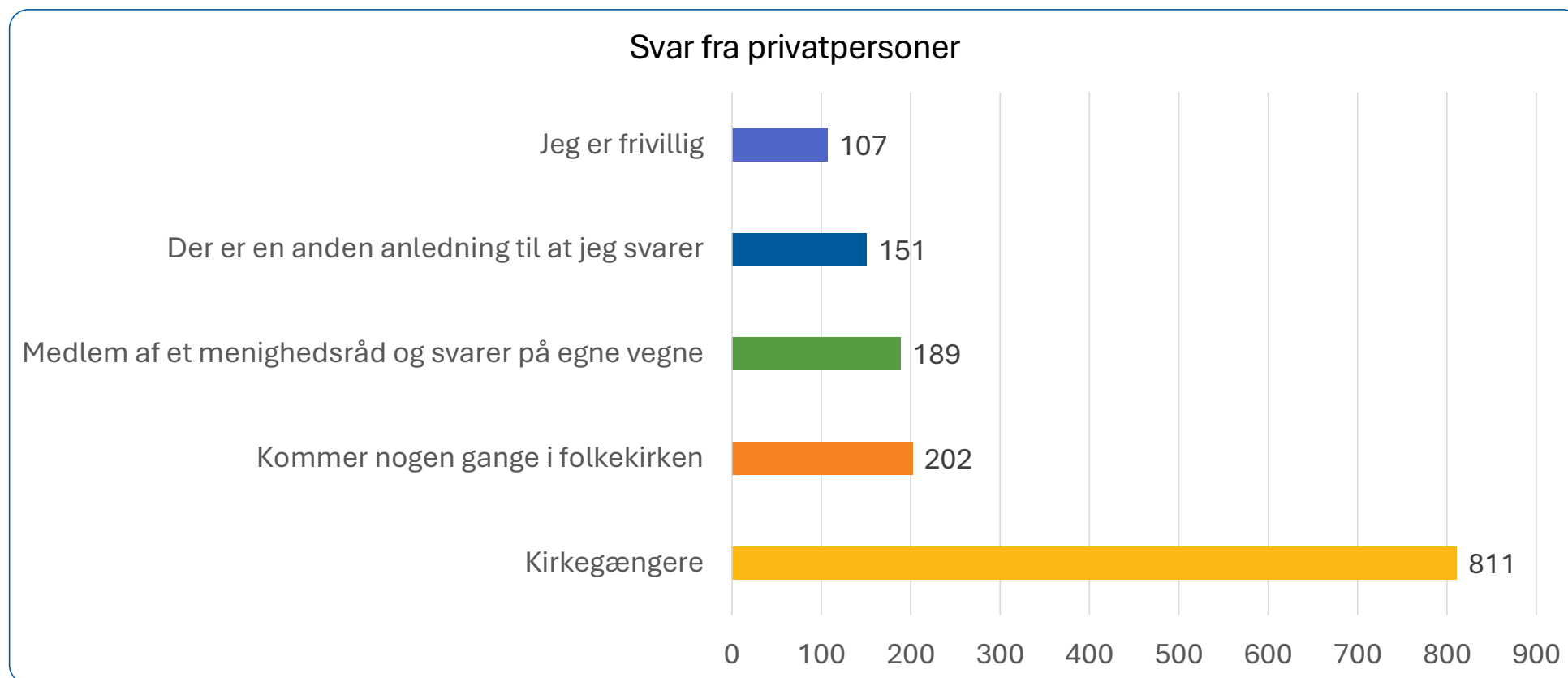

Menighedsråd høringssvar efter stift (153 svar)

Privatpersoner (ca. 1.100 svar)

Organisationer, institutioner og foreninger

Forretningsudvalget for Folkekirke & Religionsmøde
Fællesskabet KIRKELIG FORNYELSE (FKF)
Bestyrelsen i Studenterkredsen i København
Børkop Højskole (Indre Missions Bibelhøjskole)
Danmarks folkekirkelige søndagsskoler (DFS)
Evangelisk Luthers Mission Aakirkeby
Evangelisk Luthersk Mission i Danmark
Evangelisk Luthersk Mission på Vestbornholm
Evangelisk Luthersk Missionsforening Østbornholm
Evangelisk Luthersk Missionsforening, Skjern kreds
FDF - Frivilligt drenge- og pigeforbund
Grundtvigsk Forum
KFUM og KFUK i Danmark. KFUM-Spejderne i Danmark. De Grønne Pigespejdere.
Kirkefondet
Kirkelig Forening for den Indre Mission i Danmark
Kirkelig Samling om Bibel og Bekendelse
Landsforeningen af Menighedsråd
Luthersk Mission
Menighedsfakultetet

Fagpersoner og offentlige debattører

- Findes flere forskellige steder i materialet, også i svar som er indkommet direkte til kommissionen.
- Fagfolk fra forskellige teologiske felter.
- Offentlige debattører på det kirkelige område.
- Desuden svar fra en underskriftsindsamling blandt præster.

Fire typologier A-typen – ”Bevar”

Typiske udsagn fra A-type:

”Det nuværende dåbsritual er enkelt og smukt og har samtidig den tyngde, som et sakramente i vores kirke skal have. Det er vigtigt for os, at det må fremgå tydeligt, at man bliver Guds barn i dåben.”

”Vi ønsker ét dåbsritual i folkekirken og er derfor imod de mange variationsmuligheder, rapporten lægger op til.”

Fire typologier B-typen ”Sproglig fornyelse”

Typisk udsagn fra B-type:

”Vi er glade for, at modellerne arbejder med et mere billedrigt og erfaringsnært sprog, ikke mindst i bønnerne. Dåben skal opleves som et enkelt, poetisk og letforståeligt ritual, der naturligvis også rummer meningen med at blive døbt med den kristne dåb.”

Fire typologier

C-typen ”Variation og fleksibilitet”

Typisk udsagn fra C-type:

”Vi finder det meget fornuftigt, at der er forskellige valgmuligheder i forhold til bønnerne. Præstens valg i den konkrete dåbssituation kunne sættes mere frit, så det var op til det enkelte sogn, hvilke bønner der bedes. Vi mener, at det er godt, at der er flere valgmuligheder indenfor de enkelte led.”

Fire typologier

B/C-typen ”Sprog og variation”

Typisk udsagn fra B/C-type:

”Vi finder, at det er vigtigt at forholde sig til dåbsritualet i en tid, hvor flere unge og voksne bliver døbt. Denne udvikling taler for et friere valg af tekster og kollekter.

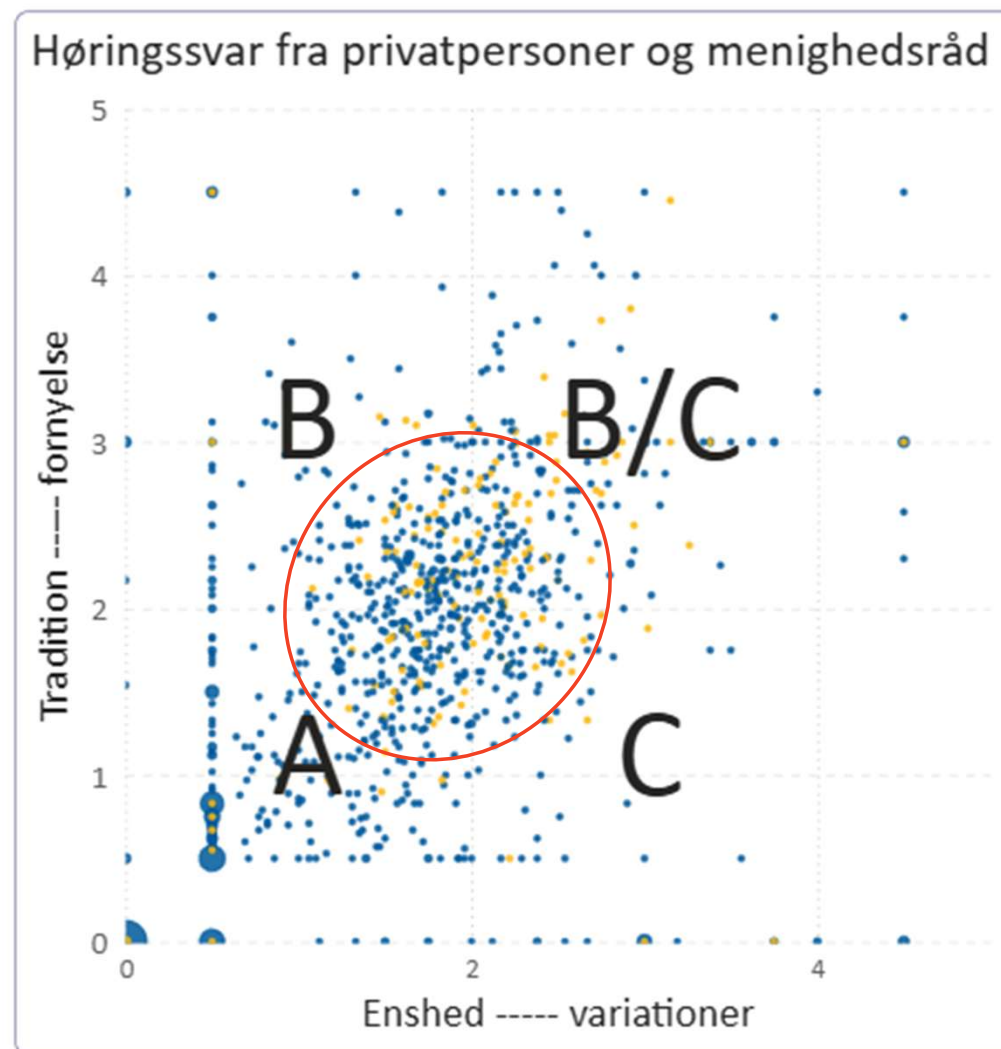
Vi finder desuden, at der er brug for både en sproglig og teologisk revision af ritualet, med udgangspunkt i traditionen, dåbskandidaternes og dåbsfamiliernes erfaringer og den generelle vekselvirkning mellem liv og teologi.”

Fire typologier

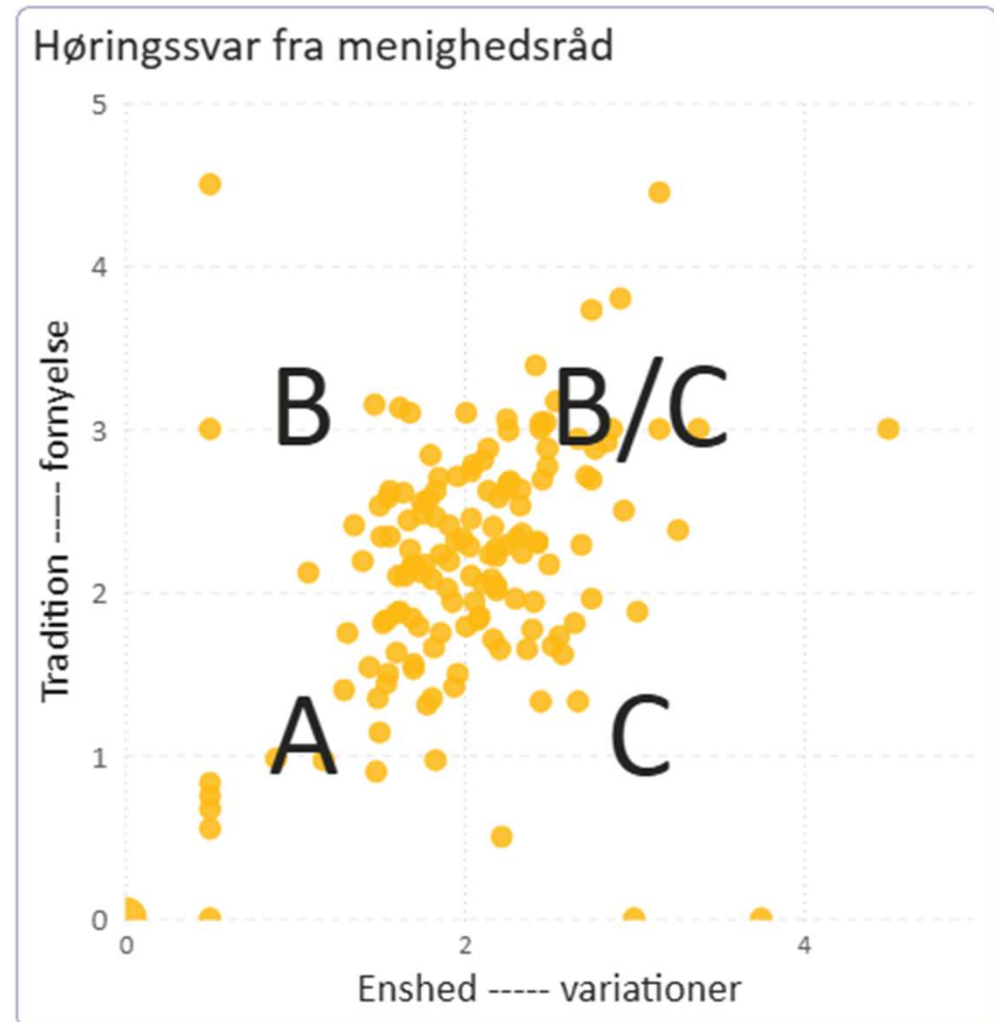
- A: "Bevar" - ét fælles, ens ritual, traditionelle teologiske ord og begreber.
- B: "Sproglig fornyelse" - lægger vægt på en omfortolkning af de traditionelle ord og begreber.
- C "Variation og fleksibilitet" – muligheder for lokal tilpasning til den konkrete situation.
- B/C "Sprog og variation" - både sproglig modernisering og fleksibilitet i dåbsritualet.
- De tre modeller fra afprøvningen ligger langs en akse fra A til B/C.

Menighedsråd

- Fordeler sig på alle fire typologier.
- Tyngdepunktet ligger lidt højere i matrix end privatpersonerne som gruppe.

Opsamling på høringen

- Høringsmaterialet er bredt og nuanceret, og fanger mange forskellige stemmer ind fra hele den brede folkekirke.
- De fire typologier viser spændvidden i folkekirken. Vi ser en tydelig tilslutning til kommissionens grundtanke om ét fælles ritual.
- Spændvidden er dog forholdsvis stor.
- Fra et enslydende ritual for alle til et ritual med mulighed for variation og tilpasning ved fx ved dåb af unge og voksne.
- Fra bevarelse af traditionelle ord og begreber, fx genfødsel, syndernes forladelse, og Guds barn, til sproglige omfortolkninger som taler om dåbens indhold og betydning som fx "Guds favn" og "født på ny" og "liv på ny".

Opsamling

Opsamling fra første analysefase

Nuværende lokal praksis for dåb i sognene

- Lokale variationer af ritualbogens anvisninger for dåb er udbredt i sognene.
- Mange tolker ritualbogens anvisninger for dåb som retningslinjer, der kan tilpasses til den lokale kontekst.

Afprøvningen af de tre modeller

- Alle tre modeller vurderes som velfungerende.
- På tværs af de tre modeller er der opbakning til grundideen om ét fælles, autoriseret dåbsritual for hele folkekirken.
- Forskelligt syn på, hvor stor en eventuel ændring bør være, og hvordan balancen mellem tradition og samtid bør se ud.

Høringssvar

- Mange forskellige stemmer fra hele folkekirken.
- De fire typologier viser spændvidden i folkekirken. Tydelig tilslutning til kommissionens grundtanke om ét fælles ritual.
- Spændvidden:
- Fra et enslydende ritual for alle til et ritual med mulighed for variation og tilpasning.
- Fra bevarelse af traditionelle ord og begreber, fx genfødsel, syndernes forladelse, og Guds barn, til sproglige omfortolkninger som taler om dåbens indhold og betydning som fx "Guds favn" og "født på ny" og "liv på ny".